Barcelona 1 d'octubre de 2026

Discapacitat i dependència: quins canvis introdueix la Llei 4/2026

Presentació

La Llei 4/2026, de l'1 d'octubre, reforma dues lleis fonamentals: la Llei general dels drets de les persones amb discapacitat i la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència. També introdueix canvis en els àmbits de l'habitatge, l'ocupació, les assegurances, l'educació, la protecció social i l'accés a la justícia.

El seu principi rector es pot resumir de la manera següent: el suport s'ha d'organitzar al voltant de la vida que cada persona vol portar, en lloc d'obligar la persona a adaptar la seva vida als recursos disponibles. La reforma reforça la llibertat d'elecció, la vida comunitària i l'accessibilitat, i amplia les eines disponibles per garantir que aquests drets es compleixen.

Presentem aquesta guia en dotze capítols. Cada capítol explica la situació anterior, els canvis i les seves implicacions pràctiques.

Una advertència important: el fet que la llei hagi entrat en vigor no significa que tots els seus nous serveis ja estiguin implementats. Algunes mesures modifiquen directament la legislació; d'altres requereixen reglaments, acords entre organismes governamentals, finançament o adaptació a escala regional. La mateixa llei estableix terminis per a això, incloent-hi un calendari específic per garantir la compatibilitat dels serveis d'atenció a domicili.

1. Viure de manera independent no vol dir viure sense suport

Abans: l'autonomia ja era un dret
La legislació anterior reconeixia la llibertat de prendre decisions i exigia que la informació i el consentiment s'adaptessin a les circumstàncies personals. Per tant, l'autonomia no és un concepte nou introduït per aquesta reforma.

Marc Aureli 18, baixos porta 2 · 08006 Barcelona · Tel. 659 363 528
info@fundaciovitalis.org · **fundaciovitalis.org**

Ara: s'aclareix l'abast d'aquesta autonomia
La nova normativa exposa amb molt més detall el dret a:

- Triar on, com i amb qui viure.
- Rebre suport personalitzat per fer realitat aquesta elecció.
- Accedir als serveis comunitaris generals.
- No ser forçat a viure segons una manera de vida específica.
- Tenir alternatives disponibles per prevenir l'aïllament i la separació de la comunitat.

També fa una crida a les autoritats públiques perquè promoguin plans de desinstitucionalització i l'accés als serveis comunitaris.

Què hi ha de nou
La llei incorpora les definicions de capacitisme, desinstitucionalització i interseccionalitat. No són només paraules noves: ajuden a identificar prejudicis, pràctiques i barreres que poden limitar l'exercici dels drets.

El capacitisme ens ajuda a reconèixer els prejudicis que jutgen les persones segons un determinat estàndard de capacitat i consideren menys valuoses aquelles que se n'allunyen.

La interseccionalitat ens ajuda a entendre que una sola persona pot patir discriminació a causa de la combinació de diversos factors, com ara la discapacitat, el gènere, l'edat, l'origen o la situació econòmica.

La desinstitucionalització s'entén com un canvi en l'atenció cap a un suport centrat en la persona, les seves decisions i la seva participació social. No significa simplement traslladar-se a un altre edifici, ni comporta el tancament automàtic de tots els centres d'atenció.

La idea clau: necessitar suport intensiu no treu a una persona el dret a prendre decisions sobre la seva pròpia vida.

2. Dependència i discapacitat: una nova connexió entre formes de reconeixement

Anteriorment: dos procediments amb finalitats diferents
El reconeixement d'una situació de dependència i el reconeixement d'un grau de discapacitat estaven subjectes a procediments diferents. La Llei general no preveia l'equivalència per graus de dependència que ara introdueix la reforma.

Ara: s'introdueix l'equivalència legal
La reforma estableix les equivalències següents:

- **Dependència de nivell I:** considerada com una discapacitat del **33** per cent.
- **Dependència de nivell II o III:** considerada com una discapacitat del **65** per cent.

No obstant això, aquest canvi té una limitació clau: **només entra en vigor en les àrees previstes per llei o per altres normatives que ho prevegin expressament, i no s'aplica a qüestions fiscals.**

Què significa això en la pràctica
L'equivalència pot evitar que certs drets requereixin avaluacions duplicades. No obstant això:

- No converteix automàticament una discapacitat en un estat de dependència.
- Per si sola, no atorga accés a cap prestació que es refereixi a un percentatge de discapacitat.
- No atorga automàticament a la persona cap alleujament fiscal.
- No impedeix que una persona sol·liciti una valoració de discapacitat per obtenir el grau de discapacitat que correspongui a la seva situació real.

Per tant, una persona amb dependència reconeguda es pot beneficiar d'aquesta equivalència en les àrees pertinents i, alhora, sol·licitar una valoració específica de discapacitat si la necessita.

El punt clau: hi ha una nova equivalència, però els seus efectes s'han de comprovar per a cada dret o prestació específica.

3. Accessibilitat: un dret més explícit amb noves eines

Anteriorment: les obligacions d'accessibilitat ja existien
L'accessibilitat universal, l'accessibilitat cognitiva i els ajustaments raonables ja formaven part de la legislació. Tampoc no és nova la idea que la manca de proporcionament d'ajustaments raonables constitueixi una vulneració de la igualtat d'oportunitats.

Ara: el seu reconeixement com a dret es reforça
La llei estableix expressament que l'accessibilitat universal és un dret que permet la igualtat, la vida independent i la participació social.

El seu abast cobreix els espais físics, el transport, la cultura, la informació, les comunicacions i les tecnologies, tant en zones urbanes com rurals.

La definició d'ajustaments raonables s'amplia per incloure els **entorns físics, cognitius, comunicatius, socials i actitudinals.** A més, es deixa especialment clar que negar un ajustament raonable constitueix discriminació.

Què hi ha de nou

- **Un programa nacional d'accessibilitat.** S'estableix un mecanisme per finançar millores en els espais i serveis públics. Es finançarà amb el pressupost i altres fonts, incloent-hi determinades multes estatals. La seva creació no suposa una subvenció individual automàtica.
- **Aseps per a persones amb estomes a la infraestructura de transport.** El requisit s'aplica als edificis nous i a les reformes o renovacions importants que es duguin a terme després de l'entrada en vigor de la legislació. Això no s'ha de confondre amb una adaptació immediata de totes les instal·lacions existents.
- **Protecció de l'ús de dispositius d'assistència.** Es reconeix el dret a utilitzar-los i a no ser obligat a prescindir-ne o a desactivar-los. La legislació manté la possibilitat d'exigir la prova de la seva necessitat en processos de contractació del sector públic o en programes de formació especialitzada.

Per què és important?
Una barrera no és només una escala. També pot ser informació incomprensible, un procediment que impedeix una comunicació adequada o una norma operativa que impedeix l'ús d'una ajuda tècnica.

La idea clau: no n'hi ha prou amb permetre l'accés; la gent ha de poder entendre, comunicar-se, utilitzar les instal·lacions i participar.

4. Habitatge: més eines per eliminar barreres

Anteriorment: ja existien obres d'edificació obligatòries i una quota d'habitatge social accessible
La reforma no parteix de zero. En particular, **la quota mínima del 4 per cent d'habitatge social accessible ja existia.** També es va preveure l'assignació d'aquestes propietats en règim de lloguer a organitzacions sense ànim de lucre del sector per a projectes específics.

Per tant, seria incorrecte presentar aquest percentatge com un nou augment introduït per aquesta llei.

Ara: la quota està més clarament vinculada a la vida independent
La nova redacció manté el mínim del 4 per cent, reforça l'accessibilitat universal i estableix explícitament el seu objectiu de facilitar la desinstitucionalització i la vida independent.

A més, permet a les autoritats competents augmentar el percentatge d'acord amb les necessitats regionals.

Què canvia per a les comunitats de propietaris
La nova regulació manté la referència a **dotze pagaments mensuals ordinaris de despeses comunes,** un cop deduïdes les subvencions, i incorpora eines per facilitar les accions necessàries:

- Si es sol·licita finançament, el termini s'allarga per cobrir el nombre d'anys permesos per les opcions de finançament disponibles.
- La part interessada pot proporcionar informació sobre les convocatòries de subvencions per a les quals la comunitat de propietaris és elegible; en aquest cas, la comunitat de propietaris està obligada a sol·licitar-les.
- Quan les subvencions realment concedides assoleixin el **70 per cent de la quantitat total,** les obres s'han de dur a terme sense aplicar els límits financers anteriors.
- Si, quan es compleixen les condicions legals, la comunitat no duu a terme les obres, s'estableix expressament el recurs als tribunals.
- Les obres continuen sent obligatòries encara que els qui les sol·licitin cobreixin els costos addicionals en els supòsits previstos.

També s'estableix que les autoritats públiques han de reservar fons per a programes de suport a l'accessibilitat en edificis residencials.

El punt clau: la llei reforça els mecanismes per fer les obres viables, però no estableix que cada mesura d'accessibilitat s'hagi de dur a terme a qualsevol preu i en qualsevol circumstància.

5. Cura: més opcions i menys rigidesa en els serveis de suport

Anteriorment: un marc d'incompatibilitats
La normativa anterior establia, com a regla general, incompatibilitats entre ajuts econòmics i serveis.

Hi havia excepcions, i les autoritats públiques podien permetre certes combinacions per facilitar la permanència a l'habitatge, però el sistema continuava limitat per aquesta estructura d'incompatibilitats.

Ara: s'ha abolert aquest marc jurídic general
La reforma elimina la secció sobre incompatibilitats i reorienta el sistema cap a l'organització del suport personalitzat.

Tanmateix, cal destacar un punt: **les comunitats autònomes han d'adaptar els seus règims per garantir la compatibilitat de totes les prestacions domiciliàries abans de l'1 de gener de 2030.**

Per tant, això no s'hauria de presentar com una possibilitat immediata de combinar lliurement tots els ajuts a qualsevol regió.

El Programa Individual d'Atenció adquireix una importància més gran
El Programa Individual d'Atenció, conegut com a PIA, estableix l'atenció i el suport que necessita cada persona. S'ha de redactar en consulta amb la persona i a la seva petició.

La consulta ha de ser accessible i proporcionar el suport necessari. La participació de cuidadors no professionals requereix el consentiment de la persona atesa.

Si, en circumstàncies excepcionals, els serveis socials es desviïn de les preferències de la persona, han d'explicar-ne els motius i demostrar que han esgotat totes les opcions per respectar aquestes preferències.

Les respostes mentre es troba a la llista d'espera també estan canviant
La llei incorpora el temps d'espera com a criteri prioritari, després del grau de dependència i abans dels mitjans econòmics.

Per a les persones amb nivells II i III a qui no se'ls pot oferir el servei reconegut, preveu que se'ls proporcioni una alternativa temporal, sense perdre l'ordre de prioritat per al recurs PIA.

La idea clau: el sistema ha de construir una resposta al voltant de la persona, en lloc de simplement assignar-li un recurs estàndard.

6. Teleassistència, assistència personal i ajuda a domicili: què canvia

6.1. Teleassistència: de la resposta d'emergència al suport continu

Anteriorment, la llei el descrivia principalment com una resposta a les emergències, la inseguretat, la solitud i l'aïllament, i n'excloïa les persones que rebien atenció residencial.

Ara es defineix com a atenció i suport continus i personalitzats.

El dret a rebre-la es reconeix a les persones de qualsevol grau de dependència, com a servei complementari, independentment d'altres prestacions o serveis reconeguts.

Inclou requisits específics pel que fa a l'accessibilitat i la comunicació en llengua de signes, així com un enfocament particular en la connectivitat a les zones rurals i de menor densitat de població.

6.2. Assistència personal: una eina per a totes les àrees de la vida

Anteriorment, ja hi havia una prestació econòmica per a l'assistència personal per a persones amb qualsevol grau de dependència. Els seus termes emfatitzaven l'accés a l'educació, a la feina i a una vida més independent pel que fa a les activitats bàsiques.

No seria correcte dir que, anteriorment, només podien rebre'l les persones que estudiaven o treballaven.

Ara, se n'ha reforçat l'enfocament en tota la vida de la persona i s'ha inclòs explícitament com un servei al catàleg.

Està adreçat a persones de qualsevol edat i qualsevol grau de dependència, amb el suport proporcionat sota la seva direcció i d'acord amb un pla personal.

L'assistència personal està, per tant, vinculada a totes les esferes de la vida i no només a objectius educatius o laborals específics.

6.3. Ajuda a domicili: també en l'entorn immediat
Anteriorment, la seva definició se centrava en les activitats realitzades dins de l'àmbit domèstic.

Ara també comprèn l'entorn comunitari immediat.

A més, les persones interessades poden sol·licitar un acord coordinat, conjunt i participatiu quan viuen en el mateix habitatge, en determinats equipaments comunitaris o en habitatges propers.

En els casos que s'estableixi, també es pot contractar conjuntament a través de la prestació vinculada al servei.

La idea clau: rebre suport a casa no hauria de significar estar confinat a casa.

7. Noves modalitats de vida i nous productes de suport

Anteriorment: el catàleg no incloïa aquests serveis en la seva forma actual
La reforma introdueix dues novetats especialment significatives al catàleg nacional: l'atenció i el suport en domicilis privats i la provisió de productes de suport per a la independència personal.

Ara: atenció en llars ordinàries i en entorns comunitaris
El nou servei de cura i suport a domicili ofereix dues opcions:

- **Amb allotjament i manutenció.** Un nombre reduït de persones que necessiten atenció viuen juntes en una llar situada dins d'un barri d'habitatges normals, seguint un model participatiu i consensuat de vida compartida.
- **Sense allotjament inclòs.** L'atenció es presta en habitatges dins d'una instal·lació comunitària o en habitatges propers que comparteixen espais comuns. Els familiars o cuidadors designats per la persona que necessita atenció poden viure amb ella.

Ambdues opcions tenen com a objectiu permetre un estil de vida independent i poden incloure atenció d'alta complexitat.

La llei preveu una prestació econòmica per ajudar a pagar aquest servei i, en determinats casos, permet la contractació conjunta quan l'atenció es coordina de manera participativa.

Productes de suport proporcionats en préstec o a llarg termini
El nou servei proporcionarà accés temporal a dispositius, instruments, programari, equipaments o sistemes tècnics necessaris per a la independència i la participació.

Hi ha tres límits i garanties importants:

- Cal establir un catàleg comú mínim.
- Queden exclosos els productes la provisió dels quals recau en l'àmbit del sistema de salut pública.
- La seva provisió no ha de reduir ni eliminar altres suports necessaris, excepte en casos de duplicació demostrada de la mateixa despesa.

Els centres de dia i les residències també s'estan transformant
Els centres de dia han de promoure activitats significatives, competències digitals i vincles comunitaris. Poden oferir serveis a persones que viuen a prop, tant dins com fora del centre.

Les residències es redefineixen com a espais de vida acollidors, inclusius i connectats amb la comunitat, on s'han de respectar els valors, les preferències, els drets i la privacitat de cada persona.

La idea clau: s'està ampliant l'abast d'opcions, però garantir que estiguin efectivament disponibles requereix el desenvolupament i la implementació de serveis.

8. Cura sense restriccions i salut mental amb més garanties

Anteriorment: hi havia drets generals, però no una regulació tan detallada
La reforma incorpora a la Llei de Dependència un dret explícit a una atenció sense restriccions i estableix obligacions específiques per als proveïdors de serveis.

Ara: plans de zero restriccions
Les organitzacions i empreses han d'implementar **plans i mesures de 'zero restriccions' per reduir les limitacions.**

L'excepció es limita a les emergències que amenacen la vida i requereix proporcionalitat, una durada estrictament necessària, una intensitat mínima i l'esgotament de totes les alternatives.

La llei exigeix una avaluació individualitzada, un procediment documentat, una recepta mèdica no genèrica, supervisió tècnica i consentiment informat cas per cas. Rebutja el consentiment genèric o diferit.

Què hi ha de nou en salut mental
S'hi han incorporat regulacions específiques sobre l'atenció integral i comunitària.

El seu punt de partida és el consentiment lliure i informat, amb suport per a la presa de decisions i consideració de les directives anticipades.

Es prohibeixen expressament les pràctiques següents, entre d'altres:

- Ingrés involuntari per motius de discapacitat, excepte en casos d'emergència que amenacen la vida, tal com ho descriu la llei.
- Intervencions involuntàries basades en protocols sense una avaluació individual.
- La continuació injustificada de mesures involuntàries.
- Intervencions amb finalitats punitives o disciplinàries.

Una aclaració necessària
La llei manté una referència al procediment judicial per a l'ingrés involuntari en emergències que amenacen la vida i ordena que s'apliquin reformes.

Per tant, seria incorrecte afirmar que tot el procediment judicial per a l'ingrés involuntari s'ha abolert ara.

El punt clau: la comoditat organitzativa o una autorització genèrica no són un substitut de les garanties individuals.

9. Famílies i cuidadors: reconeixement, suport i conciliació de la vida laboral i personal

Anteriorment: cura familiar d'una naturalesa excepcional
La Llei de la Dependència anterior definia expressament l'atenció familiar com a excepcional i preveia mesures de suport per als cuidadors.

Ara: es reforça l'elecció i es reconeix l'entorn relacional
La nova redacció permet que el benefici es concedeixi sempre que la persona ho sol·liciti, sempre que rebi cures per part de la seva **família o del seu cercle social,** que les condicions

siguin adequades i que el Pla Individualitzat d'Atenció (PIA) consideri que aquestes cures són apropiades.

En casos excepcionals, no es pot exigir la convivència si hi ha un compromís de prestar cura sense compensació econòmica i ambdues persones viuen en habitatges propers.

Els criteris d'elegibilitat s'han d'establir en un reglament.

Drets dels cuidadors
La llei incorpora drets a la informació, al suport i a la formació en l'atenció i l'autocura.

Per al cuidador principal reconegut, s'hi afegeix:

- Consideració preferent en les polítiques d'ocupació.
- Mesures per facilitar la conciliació de la vida laboral i personal.
- Continuïtat de l'atenció quan una malaltia greu o una hospitalització els impedeix temporalment prestar-la.
- Inscripció al règim de la Seguretat Social d'acord amb els termes establerts en la normativa.

Cura de nens amb una malaltia greu: canvis clau
La reforma introdueix mesures relatives a la reducció de jornada i la prestació coneguda com a **CUME**:

- Una opció excepcional per ampliar la jornada reduïda més enllà dels límits d'edat en casos de discapacitat greu o dependència alta, sempre que continuïn les necessitats de cura certificades i la convivència.
- L'opció que ambdós progenitors comparteixin la jornada reduïda simultàniament, en els casos que es prevegin i sempre que el total combinat no superi el 100 per cent.
- L'assistència a un centre educatiu no pot, per si sola, justificar la denegació, la suspensió o la finalització de la prestació.
- Aquells que hagin perdut la prestació per haver assolit l'edat límit poden sol·licitar una revisió si continuen complint els requisits necessaris.

Aquestes mesures no signifiquen que qualsevol necessitat d'atenció doni dret automàticament a la prestació CUME: cal que es compleixin els requisits pertinents.

La idea clau: protegir la persona que rep l'atenció també requereix donar suport a la persona cuidadora, sense passar per sobre de la voluntat de la persona atesa.

10. Terminis, copagament i protecció financera: els detalls que importen

Un nou termini de tres mesos, que no s'ha de confondre amb el pagament
La reforma estableix un termini màxim de **tres mesos per resoldre el procediment de reconeixement de la situació de dependència d'una persona.**

No obstant això, manté una norma diferent per a l'entrada en vigor del dret a les prestacions: a partir de la data de la resolució que reconeix el dret o, si s'escau, sis mesos després de la presentació de la sol·licitud sense que s'hagi notificat cap resolució expressa.

Per tant, **no s'hauria de resumir dient que totes les prestacions es pagaran necessàriament després de tres mesos.**

També s'ha eliminat l'anterior excepció que permetia un període de suspensió per cura familiar. La llei estableix que les prestacions d'aquest tipus que estaven suspeses abans de la reforma es reprendran íntegrament, tant pel que fa a la validesa com a l'import.

Això no s'ha de confondre amb una disposició general de pagament retroactiu que cobreixi tots els períodes suspesos.

El copagament no s'ha abolert, però se n'han restringit els límits
La llei estableix que:

- Els mitjans econòmics s'avaluaran de manera exclusivament personal.
- No es tindrà en compte la residència principal a l'hora d'avaluar els béns.
- La normativa regional ha de garantir exempcions mínimes i, per a determinats serveis, una ajuda per a despeses personals.
- Les contribucions econòmiques no han de convertir-se en una càrrega que dissuada les persones de rebre el suport necessari.

Els imports i condicions específics s'han de determinar d'acord amb la normativa regional corresponent.

Altres garanties financeres
La reforma declara que les prestacions econòmiques per dependència estan exemptes de embargament, amb l'excepció legal relativa als pagaments de manutenció.

Manté les deduccions fiscals per a prestacions de naturalesa i finalitat similars, però exclou d'aquesta norma les que es reconeixen amb un **grau III+ de dependència extrema.**

A més, actualitza l'exempció de l'impost sobre la renda de les persones físiques per incloure-hi l'atenció i el suport prestats a domicili.

Per avaluar la manca d'ingressos a efectes de la pensió no contributiva corresponent, s'exclouen determinats pagaments per indemnització per danys personals. Aquesta exclusió no s'aplica als ingressos generats posteriorment, ni a les quantitats de naturalesa salarial o a les destinades a substituir ingressos.

El punt clau: hi ha una major protecció financera, però no una prestació universal gratuïta ni una abolició general de totes les deduccions fiscals.

11. Educació, ocupació, assegurances i justícia: drets en la vida quotidiana

11.1. Educació: majors requisits per garantir la inclusió

L'educació inclusiva ja estava reconeguda. La reforma reforça la presència, la participació i el progrés de l'alumnat en els mateixos entorns, així com el suport individualitzat i l'escolta de les necessitats de l'alumnat.

La matriculació en centres d'educació especial encara es considera excepcional, però aquests casos excepcionals s'han de justificar i demostrar.

La llei no aboleix automàticament aquestes escoles.

Els serveis d'orientació educativa han d'identificar les barreres a la participació, explorar les possibilitats d'inclusió i garantir que s'escolten les opinions de les famílies.

11.2. Ocupació: noves mesures de suport i una nova denominació

Els centres d'ocupació especials ara s'anomenen **"empreses per a la inclusió laboral de les persones amb discapacitat" (EIDIS).**

La nova normativa reforça l'ocupació decent, la igualtat salarial per a treballs de igual valor, els drets sindicals i el suport a la progressió professional i a la preparació per a la jubilació.

També incorpora l'ocupació personalitzada, el marc normatiu del qual s'establirà més endavant.

Un altre canvi important és que l'obligació de l'ocupador d'adoptar ajustaments raonables i adequats s'estén, segons el reglament, als cònjuges, parelles de fet i familiars fins al segon grau de parentiu que prestin atenció, tret que això suposi una càrrega excessiva.

11.3. Assegurança: protecció més detallada
La prohibició de discriminació per motius de discapacitat s'aplica específicament a l'accés, els procediments de contractació, les condicions laborals i la cobertura o les prestacions.

Les diferències només estan permeses quan hi ha **motius objectius, justificats, proporcionats i prèviament documentats.**

També es requereix l'accessibilitat i un tractament adequat.

Això no significa que l'assegurança s'hagi de contractar exactament en els mateixos termes en tots els casos. El que no està permès és utilitzar la discapacitat com a justificació automàtica d'un tracte desfavorable.

11.4. Justícia: es desenvolupa la facilitació processal
La llei estableix detalladament el paper del facilitador expert: identifiquen les necessitats de comprensió i comunicació, proposen i implementen ajustaments i actuen de manera imparcial.

No actuen com a substitut de la persona amb discapacitat ni de la seva representació legal.

L'absència d'aquests ajustaments pot declarar nuls els procediments quan s'estableixi que això ha impedit la participació efectiva. No és suficient limitar-se a constatar que no hi havia cap facilitador present durant els procediments.

La idea clau: la inclusió també es mesura a les escoles, a la feina, en una pòlissa d'assegurança o en la capacitat de comprendre i participar en un procés judicial.

12. Dones, infants i tecnologia

12.1. Dones i nenes: protecció més específica

La reforma proporciona una protecció reforçada contra formes de discriminació interseccionals i acumulatives.

Per a les dones amb discapacitat que són víctimes de violència, preveu assistència personal prioritària, serveis accessibles i coordinació entre els sistemes d'atenció i protecció contra la violència.

La protecció ha de permetre que les víctimes escapin de la violència sense conduir a una institucionalització forçada.

12.2. Nens i vida familiar

La llei reforça la participació dels infants amb discapacitat en les decisions que els afecten i reconeix la intervenció primerenca com un dret subjectiu.

Afegeix disposicions específiques sobre la família, la llar i les relacions interpersonals, incloent-hi:

- Maternitat i paternitat.
- Informació accessible sobre qüestions emocionals i sexuals.
- Preservació de la fertilitat.
- Intimitat i privacitat personals i familiars.
- Suport a la criança.
- Protecció contra la soledat no desitjada.

Això no vol dir que aquests drets no existissin abans, sinó que ara estan explícitament recollits en la legislació sobre discapacitat.

12.3. Intel·ligència artificial: oportunitats amb garanties

La llei reconeix tant el dret a beneficiar-se de la intel·ligència artificial com la protecció contra els seus efectes discriminatoris, inclosos els que deriven de biaixos, la manca de transparència o l'absència de supervisió humana.

També exigeix que l'ús de la tecnologia en l'atenció respecti la llibertat, la dignitat i la privadesa.

La tecnologia ha de donar suport a l'autonomia, no s'ha d'utilitzar com una nova forma de control.

Compliment normatiu: el canvi ha de ser una realitat

Més garanties en els serveis de suport i cura
Es requereixen certificats negatius dels registres pertinents per accedir a activitats de suport i cura que impliquin contacte regular, remunerat o no.

Aquest requisit no s'aplica a cap contacte ocasional amb una persona amb discapacitat.

La reforma també preveu sistemes regionals d'alerta primerenca i de resposta ràpida per abordar les negligències i les violacions dels drets, i la publicació dels resultats de les inspeccions.

Què queda per desenvolupar
Entre les obligacions d'implementació establertes en la mateixa Llei, destaquen les següents:

- **En un termini de sis mesos:** adaptació normativa del CUME i criteris comuns per al suport als cuidadors.
- **En un any:** una nova escala de dependència, criteris de qualitat per a nous serveis, el desenvolupament de la facilitació procedimental, un marc sobre ajustaments raonables i noves regulacions per a les EIDIS.
- **Abans de l'1 de gener de 2030:** adaptació a escala regional per garantir la compatibilitat dels serveis d'atenció domiciliària.
- **Mitjançant futurs projectes de llei:** reforma de l'ingrés involuntari, actualització dels béns protegits i reconeixement, reparació i compensació per a les víctimes d'esterilització forçada o no consentida.

És important distingir que **ordenar la presentació d'un projecte de llei no equival a haver aprovat ja el seu contingut ni a haver reconegut automàticament la indemnització individual.**

La nostra conclusió

La Llei 4/2026 reforça un requisit fonamental: **les persones amb discapacitat i les que es troben en situació de dependència han de poder portar la seva pròpia vida, fins i tot quan necessiten un suport extensiu o continuat.**

El progrés no es mesurarà únicament pel nombre de serveis creats, sinó per qüestions específiques:

- Pot la persona prendre una decisió?
- Entenen la informació?
- Es respecten les seves preferències?
- Tenen alternatives reals?
- Participen en la seva comunitat?

A la Fundació Vitalis, aquest ha de ser el punt de referència per explicar la reforma i avaluar-ne el compliment: **convertir el reconeixement legal en oportunitats reals per viure amb independència, dignitat i drets.**

Aquesta guia explica els principals canvis introduïts per la reforma. L'aplicació a un benefici o situació individual requereix comprovar els requisits pertinents, el marc normatiu i la legislació autonòmica corresponent.